

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati peti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

DELNA SPREMEMBA UREDBE O ZNIŽANJU PREJEMKOV

Zvišanje doklad za otroke — Doklada omožene uradnice in omožene vpokojenke — Vpokojenici z manj ko 25 leti službe

Beograd, 24. oktobra. M. Ministrski svet je imel danes od 17. do 19. sejo pod vodstvom predsednika vlade g. dr. Milana Stojadinovića. Poleg reševanja tekočih resodnih zadev je ministrski svet definitivno odobril uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o znižanju prejemkov državnih namencev. S temi spremembami so izvršene nekatere ublažitve prvotne uredbe. Razen tega je ministrski svet odobril ministru za socialno politiko kredit 8 milijonov Din za nabavo živil za pasivne kraje.

Glavne spremembe uredbe o znižanju plač državnih namencev, ki jih je sprejel ministrski svet na današnji seji so naslednje:

Poročena državna uslužbenka ima pravico do osebne doklade, če mesečni bruto dohodek njenega moža ne znašajo nad 500 Din. Ako pa znašajo nad 500 Din se zniža osebna doklada za toliko, kolikor znaša polovica one vsote, ki ostane, če se od mesečnih bruto dohodkov moža odbije 500 Din. Pod bruto dohodki se razumejo dohodki iz denarju iz službenega odnosa, katerekoli vrste in dohodki od premoženja, ki služijo za davčno osnovo po zakonu o neposrednih davkih.

Doklada za vsakega zakonskega ali pozakonjenega otroka znaša mesečno po dra-

ginjskih razredih; ako ima državni uslužbenec do tri otroke po 130 v prvem in po 110 v drugem in tretjem druginjskem razredu, če pa ima nad tri otroke, po 140 v prvem in po 120 v drugem in tretjem druginjskem razredu.

Če sta oče in mati državna uslužbenca ali če je eden izmed soprogov v aktivni službi, drugi pa osebni vpokojenec, pripada doklada za otroka očetu, sicer ako ima do 3 otroke po 80 Din, nad 3 otroke pa po 90 Din za vsakega otroka brez razlike na druginjski razred. Če je zakon ločen, pripada druginjska doklada onemu, ki vzdržuje otroka.

Če je mati v državni službi, oče pa kakega drugega poklica, mati nima pravice do doklade za otroka razen v primeru, da je oče siromalen ali nesposoben za pridobivanje. Če je zakon ločen, ima mati pravico do doklade za otroka, če ga ona vzdržuje, ali če mož za otroka nič ne plača.

Če je žena, ki je v državni službi, drugič poročena, ima pravico do doklade za otroka iz prvega zakona. Če pa ni v državni službi in ni osebni vpokojenec ali če živi ločeno od moža-državnega uslužbenca, ji gre pravica do doklade za otroka, ako ga ona vzdržuje.

Glede upokoencev določa nova uredba:

Rodbinski vpokojenici, katerim je pokojnina odmerjena po smrti osebe, iz katere izvira pravica do pokojnine, imajo pravico do iste osebne doklade, kakor bi jo imel umrli upravičenec.

Omožena osebna vpokojenka, ki ji je bila priznana pokojnina po 31. avgustu 1923, ima pravico do popolne osebne doklade, če mesečni bruto dohodek njenega moža ne znašajo nad 500 Din. Če pa znašajo nad 500 Din se zniža osebna doklada za toliko, kolikor znaša polovica one vsote, ki ostane, če se od bruto dohodkov moža odbije 500 Din. Ta odbitek pa odpade, če živi žena ločeno od moža.

Glede doklad za otroke veljajo enake določbe za vpokojenke, kakor za aktivne uslužbenke. Vpokojenecem, ki nimajo polnih 25 let efektivne državne službe, se osebna doklada zniža za 25 odstotkov. Ta velja tudi za rodbinske vpokojenke, ki niso dovršile 60 let starosti.

Analogne določbe veljajo za orožnike in granicarje.

Nova je določba, da odrejeno znižanje ne velja za posebne doklade, statne honorarje in nagrade, ki se plačujejo za nočno službo. Te spremembe stopijo v veljavo s 1. novembrom.

konca pri svojih zahtevah, da se mora abesinsko vprašanje reševati izključno v okviru Društva narodov.

Pričetek abesinske ofenzive

London, 25. oktobra. o. Semkaj so pripele vesti o začetku velikih borb na južno abesinski fronti. Prvotne borbe na posameznih odsekih so se v teku večerajšnjega dne razširile na vso fronto in zavzemajo vedno večji obseg. Abesinska vojska na južni fronti pod poveljstvom Rase Deste šteje približno 30.000 mož.

Italijanska ofenziva

London, 25. oktobra. A.A. Agencija Reuter poroča: Koncentracija sil na severnem bojišču je skoraj dovršena. Italijani se pripravljajo na novo ofenzivo, ki naj bi se pričela 28. oktobra ob obletnici fašističnega pohoda na Rim.

Med tem motorizirane sile generala Grazianija s pomočjo letalstva polagoma prodirajo od Ualuala proti severozapadu. Iz Addis Abebe poročajo, da te informacije sicer še niso potrjene vendar vse kaže, da so resnične. Italijani namenjajo blake prodrati do Sesebanja, ki leži 200 km jugovzhodno od Hararja ob reki Fafac. Na ta način hočejo obiti abesinsko vojsko, ki se koncentrira na planoti med rekama Fafanom in Uebi-Shebelljem.

Med tem je abesinska vojska pod poveljstvom vojnega ministra Mulegete v štirih dneh prehodila 130 km v smeri proti Desaju. Vojska šteje 70.000 mož.

Neguš odgodil odhod na fronto

Addis Abeba, 25. oktobra. z. Neguš je ponovno odgodil svoj odhod na fronto. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, se je to zgodilo na priporočilo nekega vedeževalca, ki je napovedal, da bo zadela Abesinijo huda nesreča, če bo cesar zapustil prestolnico pred obletnico svojega kronanja, ki je 2. novembra. Če pa bo odšel šele po proslavi te obletnice, je Abesiniji zmagazagotovljena.

Neguševa garda

Addis Abeba, 25. oktobra. z. Tekom zadnjih dni so zapustili poslednji oddelki kraljeve garde Addis Abebo ter odmarširali proti fronti. Garda tvori najelitnejši del abesinske vojske, ki je organizirana po vzorcu evropskih vojsk. Moštvo je dobro izvežebano ter opremljeno z avtomatičnim orožjem. V sklopu garde so posebni oddelki težkih strojnih pušk protiletalskih topov, gorske artiljerije, telefonistov in telegrafistov, pionirjev in sanitetcev. Vsega šteje garda okoli 15.000 pušk. Proti abesinski tradiciji ne vodijo gardisti s seboj žena, kakor ostal abesinski vojak. Poveljevalni jezik v gardi je francoski, kar je pripisati belgijskim oficirjem, ki so jo organizirali.

Abesinski poslanik zapuša Rim

Rim, 25. oktobra. g. Abesinski poslanik v Rimu se je danes poslovil od državnega podtajnika Suvicha, ker je bil od svoje vlade odpoklican. V ponedeljek se bo v Napulju vkrcal na motorno ladjo »Viktorioje«.

Reorganizacija DN?

Pravice Društva narodov naj bi se omejile na izključno posredovalno vlogo, mesto tega pa oživotvoril direktorij velesil

Pariz, 25. oktobra. z. »Echo de Paris« poroča po informacijah v londonskih krogih, da vodi generalni tajnik Društva narodov Avenol, ki se mudi v Londonu, važne razgovore z angleškimi državni glade reforme Društva narodov, ki jo smatrajo mnogi državniki za neobhodno potrebno. Zenevska ustanova naj bi se spremenila in preuredila v izključno posredovalno ustanovo, ki ne bi imela več takih pravic, kakor jih ima Društvo narodov po sedanjem statutu, ko lahko odreja celo sankcije proti posameznim državam. Društvo narodov naj bi postalo to, kar so Angleži zahtevali že vsa zadnja leta, ko so se izogibali

prevzetju vsake nadaljne obveznosti. Ker pa bi se s tem silno oslabil položaj in prestiž Društva narodov, naj bi se v nadomestilo sklenile posebne zveze med posameznimi državami. Po mnenju lista gre za uresničenje starega načrta o nekakem direktoriju velesil v duhu svojčasnih predlogov Italije. Po izkušnjah zadnjih let Angleži uvidevajo, da se ne morejo docela izolirati od Evrope, žele pa zaradi tega čim bolj omejiti obveznosti, ki jih nalaga članstvo Društva narodov. Zato naj bi se tudi docela ločila versajska mirovna pogodba od pakta Društva narodov.

Vloga Nemčije v abesinskem konfliktu

Oster govor Churchila v spodnji zbornici — Nemčija Italiji moralno zaslombo

London, 25. oktobra. A.A. V spodnji zbornici je včeraj otvoril debato konservativni poslanec Winston Churchill, ki je govoril o nemški moboroževanju. Vsa Nemčija, je dejal, je oborožena do zob in ljudje se od mladih let pripravljajo na vojno. Noče sicer trditi, da se Nemci pripravljajo na vojno proti Angliji, ker so Angleži menda poslednji katere bi Nemci hoteli udariti. Zato pa trdi, da mora nemško oboroževanje kljub temu angleški vladi povzročati največ skrb. Vpovečevajo se lahko izredne duhovne, znanstvene in umetniške sposobnosti nemškega naroda, vendar to še ne upravičuje, da se ne bi svet z nezaupanjem oziral na Nemčijo, ki s svojimi vojaškimi pripravami vsekakor nekaj namerava. Francoska in Britanska demokracija bosta morali s svojimi bivšimi bojevniki napraviti še veliko pot, da bosta sposobni ponuditi Nemčiji prijateljsko roko. Tudi v italijansko-abesinskem sporu igra Nemčija neposredno značilno vlogo. Mussolini se nedvomno ne bi spuščal v abesinsko avanturo, če bi ne vedel, kako zelo je Francija v skrbih zaradi nemškega oboroževanja in kako zelo je zaostala angleška pomorska

sila. Poleg Anglije je Francija odina velika evropska sila, ki se ni zatekla k diktatoru. Njeno obljubo, da bo podprla angleško vojno brodovje na Sredozemskem morju morajo s priznanjem sprejeti vse angleške stranke.

V nadaljnjem govoru je ostro nastopil proti vojaški odredbam Italije na Sredozemskem morju in zahteval, da angleška vlada takoj izda vse protidredbe, da tako zavaruje svoje gospodarstvo nad Sredozemskim bazenom. Kar se Abesinije tiče, je Churchill poudaril, da je enakopraven član civiliziranih narodov in da jo je treba z drugimi sredstvi pripraviti do tega, da spravi v red svoje notranje-politične ustroj. Ta naloga pa pripada izključno DN.

Uspeh gospodarskih sankcij zavisi od njihovega izvajanja. Prihodnje leto bo morda italijanski diktator s svojo vojsko, ki šteje 250.000 ljudi, že daleč v notranjosti Abesinije. Ljudje pa bodo trpeti zaradi bolezni in neprerenega bojevanja z abesinskimi četami. Italija bo krvaveča, življenje se bo podražilo, kreditov bo zmanjkalo, če se bodo sankcije dejansko rigorozno trajale.

Železniška nesreča na progi Beograd - Nis

Beograd, 25. oktobra. m. Med postajama Stalač-Paračin se je pripetila da vi huda železniška nesreča. Brzovlak št. 101 je ob 3.48 zjutraj trell v tovrni vlak št. 160. Štiri osebe so bile ubite, tri hudo, in tri lažje ranjene. Ranjenec je bila takoj izkazana zdravniška pomoč. Obe lokomotivi, štiri osebni in

sedem tovornih vagonov je razbitih. Na lice mesta je prispel direktor beograjske železniške direkcije, ki osebno vodi očiščevalna dela. Promet na progi Beograd-Niš je zaradi te nesreče prekinjen. Posebna komisija vodi preiskavo, ki naj ugotovi vzrok te nesreče.

Zakon o prestopkih

Beograd, 25. oktobra. A.A. Ker je ministrski svet odobril je notranji minister na podlagi pooblastil kr. namestništva po čl. 63 ustave odkazal narodni skupščini zakonski predlog o prestopkih v zakonodajno delo.

Šahovski brzi turnir

Ljubljana, 25. oktobra. Sročil se je v kavarni Zvezdi zaključil velik šahovski brzi turnir, ki ga je priredil ljubljanski šahovski klub. Turnir se je pričel v sredo in se ga udeležilo 32 naših najboljših šahistov. Razdeljeni so bili na 3 skupine. V prvi je sodelovalo 10, v drugi 2, in tretji pa po 1 igralce. Prvi dan so bile izločilne tekme. Štirje prvoplasirani vsake skupine so se klasificirali za finale. V prvi skupini je zmagal s 100% Milan Vidmar, ki je dosegel 9 točk, 2. mesto je zasedel Longer s 7 in pol, 3. in 4. pa sta bila Sorli in Kranjc s 6 točkami. V 2. skupini je zmagal Cibic z 8 in pol, 2. in 3. Preinfalk in Sikošek 7 in pol, 4. in 5. Marek in Verbič 7. V finale se je plasiral Marek, ki je v izločilnem matchu dvakrat premagal Verbiča. Tretja skupina je dala naslednji uspeh: Rupnik 9, Iskra 8, Furlani 7, Šavli 6 in pol. V snočnjem finalu je bila borba zelo ostra. Milan Vidmar, ki je veljal za favorita, je izgubil več partij in s tem vsako nado na zmago. Nepričakovano je zmagal Longer z 8 točkami od 11 možnih, 2. in 3. Preinfalk in Sorli 7 in pol, 4. do 6. Vidmar, Sikošek, Rupnik 7, Iskra 6, 8. Kranjc 4, 9. in 10. Furlani in Marek 3 in pol, 11. Cibic 3, Šavli

2. Zmagovalec je prejel v nagrado sliko Gasparija, ki jo je podaril predsednik kluba univ. prof. dr. Kasal.

Tajni kitajsko-ruski pakt

Šanghaj, 25. oktobra. w. Poturadni japonski list »Šanghaj Nippon« izjavlja, da se je med zastopniki Sovjetske unije v zunanji Mongoliji in med zastopniki skupine kominterne, ki je znana pod imenom »notranji krogi«, sklenil tajni kitajsko-ruski pakt.

Ribbentrop postane minister?

Pariz, 25. oktobra. z. Današnji listi poročajo iz Berlina, da bo Ribbentrop, znani zastopnik kancelarja Hitlerja, v kratkem imenovan za ministra brez portfelja.

Noblova nagrada za medicino

Stockholm, 25. oktobra. A.A. Nobelova nagrada za medicino so podelili nemškemu profesorju zoologije na vucništvu v Freyburgu dr. Speemannu.

Inozemske borbe

Curih, 25. oktobra: Beograd 7.—, Pariz 20.28, London 16.18, New York 307.625, Bruselj 51.80, Milan 24.975, Madrid 42.035, Amsterdam 208.80, Berlin 123.80, Duna 56.50, Praga 12.73, Varšava 62.80, Buda 2.50.

Cilji Italije v Abesiniji

Zanimiva izjava avstrijskega državnika — Italija nimá namena zavojevati vse Abesinije

Dunaj, 25. oktobra. z. Ugledni avstrijski politik, ki je znan po svojih intimnih zvezah z vodilnimi fašističnimi krogi v Rimu, je novinarjem dal sledečo izjavo o namerah Italije v Abesiniji:

V Italiji nenaklonjenemu časopisju citamo o ozadju in namerah abesinske ekspedicije razne več ali manj senzacionalne in izmišljene vesti. Italija nima niti zdaleka namena uničiti svojih abesinskih neprijateljev. Nasprotno žele merodajni rimski krogi, da sklenejo po zaključku abesinske ekspedicije z negušem trajen in prijateljski sporazum. Tega se voditelj Abesincev prav dobro zaveda in že prihaaja do spoznanja, da bi bilo boljše se pogajati z Italijani kakor pa računati na resno pomoč tučev. Kdor čita italijanske liste, mora priznati, da ni v njih niti govora o kakem uničenju Abesinije. Rim stremi za tem, da sklene z Abesinijo tako pogodbo in sporazum, ki bo pravično upošteval njegove življenske interese, pa tudi suverenost Abesinije in njene pravice kot članice Društva narodov.

Abesinski spor bo končan tistega dne, ko bodo zaključena uspešno pogajanja

med Italijo, Anglijo in Francijo o življenskih interesih Rima v vzhodni Africi. V tem primeru je pričakovati, da bo popustil s svojim odporom tudi neguš, ki se danes zanaša na pomoč Londona in Zeneve.

Italijanski cilji v abesinskem sporu so znani. Glavne zahteve so: ureditev italijansko-abesinske meje, dovolitev naseljevanje italijanskih kolonistov na abesinskem ozemlju in izvajanje raznih gospodarskih koncesij na podlagi že obstoječih pogodb. Ozemlje okoli jezera Tana prepušča Italija popolnoma uplivu in interesom Anglije. Prav tako prepušča gospodarstvo nad osrednjo Abesinijo s pokrajino Kafa gospodstvu neguša, ki naj v bodoče vlada nad ozemljem historične Abesinije okoli Adis Abebe. Italijanski vojaški listi dovolj jasno pišejo, da glavni cilj sedanjih vojaških operacij v Abesiniji ni zavojevanje cele Abesinije, nego omogočitev strateške kontrole nad platojem okoli Hararja ter provinco Ogaden. Na pohod proti Adis Abebi ne misli resno noben italijanski vojaški strokovnjak.

Pogajanja za sporazum

Italija kaže veliko popustljivost, vendar pa je malo upanja, da bi Abesinija pristala na njene predloge

Pariz, 25. oktobra. z. »Echo de Paris« javlja, da so včerajšnja izvajanja Lava-la pred zunanjo komisijo napravila vtis, da želi Laval, da se sestane odbor petih, ki bi proučil nov predlog za ureditev italijansko-abesinskega konflikta. Ta od Italije izvirajoči predlog, je že, kakor javlja »Matin« od torka v rokah angleške vlade. Po tem predlogu bi se ohranila suverenost prave Abesinije in prepuščala DN, da bi z mednarodno akcijo dovedlo ta del v krog civilizacije. Italija se odreka tudi kasnejši osvojitvi Abesinije v kolikor »re za ozemlja ki mejijo na Sudan. Italijanske želje se tičejo izključno provinc Tigre, Harar in Ogaden. Italija je pripravljena v interesu evropskega mira odrediti se vsaki nadaljni akciji v Abesiniji, noče pa to storiti pod pritiskom angleškega brodovja v Sredozemskem morju.

»Paris Soir« poroča, da je Laval obvestil angleškega poslanika o italijanskih željah glede ureditve vzhodno-afrškega spora. Italija je, kar se tiče vojaške organizacije v teh pokrajinah, pripravljena pristati na to, da DN določi število vojakov in ostale podrobnosti glede vojaških sil v zasedenih abesinskih pokrajinah ter tudi v bodoče izvaja kontrolo nad vojaškim ustrojem zasedene dežele. V glavnem bi se uredilo

to vprašanje tudi za ostali samostojni del Abesinije tako, da bi smela razpolagati le s toliko vojaštva, kolikor bi ga bilo potrebno v policijske svrhe. V ostalem bi se morala Abesinija razorožiti.

London, 25. oktobra. z. Napram novim italijansko-francoskim mirovnim pogojem so tukajšnji politični krogi zelo rezervirani. Ni zanikajo, da so jim ti predlogi že znani, smatrajo pa, da jih Abesinija ne bo nikdar sprejela in da so zaradi tega tudi za Anglijo nesprejemljivi. V ostalem pa Anglija želi, da se o abesinskem vprašanju razpravlja in rešuje samo v okviru Društva narodov, ker se mora doseči sporazum, ki bo zadovoljil ne samo Italijo, marveč tudi Abesinijo in Društvo narodov. Angleški listi zelo obširno poročajo o teh razgovorih. Izogiba pa se skrbno, da bi zavzeli kako konkretno stališče. Tudi glede umika italijanskih čet iz Libije so skrajno rezervirani in namignjevali, da se Anica z umikom ene same divizije ne bo zadovoljila. Zasukrat se ni nič sklenilo glede umika angleške voine mornarice s Sredozemskega morja. Na sinočnji seji spodnje zbornice je minister Simon ponovno odločno izjavil, da Anglija v nobenem pogledu ni izpremenila svojega dosedanjega stališča v italijansko-abesinskem sporu ter da bo vztrajala do

DNEVNE VESTI

— Silno težak porod je že drugi sklenjen na gradnja železnice St. Janž — Sevnica. Mislijo smo že, da je zadeva končno urejena in licitacija odobrena, pa smo se zmotili. Tvrda inž. Dukić in drugi je sicer dela za izgradnjo prvega odseka nove železniške proge izlicitirala, toda v prometnem ministristvu licitacije še niso potrdili, češ, da bi na mestu samem pridobljeni kamen ne bil prikladen za zgraditev predorov in za druga dela, kjer bo potreben kamen. Licitacija sicer še ni razveljavljena, je pa velika nevarnost, da bo, če podjetje v zadnjem hipu ne pristane na zahtevo prometnega ministristva glede kamna. Če bi licitacijo razveljavili, bi se graditev nujno potrebne in za vso Dolenjsko v gospodarskem pogledu silno važne železniške proge znova zavlekla za več mesecev, torej gotovo preko zime. Zato je razumljivo razburjenje, ki je zavladalo po Dolenjskem, ko je prišla vest, da ugoteviti licitacijo razveljavljena. Upamo, da niso upravičeni dvomi ljudstva v prizadetih krajih o tem, da se železnica St. Janž — Sevnica sploh ne bo gradila. Do tega pod nobenim pogojem ne sme priti. Nujno je pa tudi potrebno, da se najde iz sedanjega položaja pameten izhod, da ne bomo zopet izgubljali dragocene časa.

— Nov poslovnik za posojila Zadruga železniškega osobja. Zadruga železniškega osobja v Beogradu ki deluje že 45 let, na gospodarski povzdigi svojih članov in ki znaša njen kapital okrog 36.000.000 Din je izdala v zvezi z znižanjem urad. niških plač nov poslovnik za posojila. Po novih odredbah se izprememi odplačevanje dolgov za 50% proti staremu poslovniku. Rok odplačevanja so podaljšani tako, da mora vsak železničar zadrugi izpolnjevati svoje obveznosti in da čim manj občuti znižanje prejemkov za 7%. Z novim poslovnikom je omogočen vsake mu članu kredit od 1.000 do 50.000 Din po višini vplačanih deležev. Rok odplačevanja se gibljejo v mejah od 8 do 90 mesecev.

VRTINEC,

je senzacija,
je doživetje,
je ekstaza.

— Nad 600 prošelj diplomiranih pravnikov leži v pravosodnem ministristvu. Pravosodni minister je odredil, da se bodo smeli v bodoče v vsem njegovem resoru sprejemati samo diplomirani pravniki. Izsveta so samo ona mesta, za katera se zahteva drugačna strokovna izobrazba recimo računsko, teološka itd. Ta odredba je bila potrebna, ker je v ministristvu že zdaj nad 600 prošelj diplomiranih pravnikov, ki bi radi dobili službe v resoru pravosodnega ministristva. Z odlokom pravosodnega ministristva so pooblašeni predsedniki apelacijskih sodišč, da lahko v svojih področjih sprejemajo, odpustajo in vpokojajo zvanjčnike, dnevnikače in služitelje.

— Trgovske knjige malih trgovcev in obrtnikov. Na prošnjo beograjske trgovske in obrtne zbornice je finančno ministristvo odredilo, da mali trgovci in obrtniki ne smejo biti kaznovani za zastonj o takšah, če se izkaže, da ne vodijo v redu trgovskih knjig. Vsak konkretni primer mora trgovec ali obrtnik predložiti pristojni zbornici, ta pa finančnemu ministristvu.

— Izlet Beograščanov v Slovenijo. Za pravoslavni božič priredi »Putnik« izlet Beograščanov v Slovenijo, za katoliški božič pa v Ljubljano in v Maribor. Oba izleta bosta obremen smučarska. Za pravoslavni božič posetijo izletniki Bled in Kranjsko goro, potem se pa odpeljejo še na Kancelshöhe in v Heilgenblut v Avstriji.

— Pol milijona za naše tekmovalce na berlinski olimpijadi. Predsednik našega olimpijskega odbora dr. Stevan Hadži, po močnik bana savske banovine se je obrnil te dni na ministra za telesno vzgojo naroda Marka Komnenovića s pismom, v katerem pravi, da Jugoslovanski olimpijski odbor navzlic neštetim prošnjam še ni dobil nobene podpore, in tako so priprave za našo udeležbo na olimpijadi na kaj šibkih nogah. Odbor bi rad na pol milijona Din, da bi mogel pripraviti vse potrebno za našo udeležbo na olimpijadi v Berlinu.

— Fedor Šaljapin pride v Beograd. Slavni ruski pevec Fedor Šaljapin pride tudi v Beograd, kjer bo gostoval 2. in 4. novembra v operah »Boris Godunov« in »Don Quichot«.

— Krizi in težave z jezikom. Hudo je, če človek nikoli ni pogledal v slovnico ali če je že vse pozabil, kar je znal. Zlastno je, da je med nami toliko sicer izobraženih ljudi, ki so pa kaj slabo podkovani v našem jeziku. Posebno mnogo se greši v malenkostih. Ljudje ne lotijo med z in iz. Tako je nekdo napisal, da je padel občinski revež iz lestve. Kako debela bi morala biti lestev, da bi lahko zlezel v njo in padel iz nje. Seveda tudi klobuka človek ne more vzeti iz glave, temveč z glave, iz glave bi lahko vzel kvečjemu slamo. Človek ne more pasti iz drevesa, pač pa lahko pade iz njega polh, ker v duplinj prebiva.

— Seja centralnega tajništva Delavskih zbornic. V Beogradu se je vršila te dni seja centralnega tajništva Delavskih zbornic, na kateri je bilo sklenjeno sklicati v drugi polovici januarja VI. kongres Delavskih zbornic. Na njem se bo razpravljalo o organizaciji pomoči brezposelnim, o delavskem zavarovanju, minimalnih mezdah in javnih delih. V okviru kongresa bo sklicana tudi anketa o položaju služinčadi, za kar so zbrani podatki iz vse države.

— Težak položaj socijalnega zavarovanja. V sredini četrte je bila v Zagrebu seja razmatranja SUZOR-a, na kateri se je razpravljalo o težkem položaju na-

ure in pop. od 15 ure dalje, tel. 23.21. šega socijalnega zavarovanja, ki se je v zadnjem času še poslabšal na eni strani zaradi epidemije nalezljivih bolezni, na drugi pa zaradi vedno večje brezposelnosti. Seja je bila posvečena tudi vprašanju kolektivne pogodbe, ki jo je sklenila SUZOR z lekarniško zbornico kot zakonitim predstavnikom lekarnarjev. Posredno določa nov način dobave zdravil za zavarovance povsod, kjer Okrožni uradi nimajo svojih lekarn. V bodoče se bo strogo pazilo na to, da bodo dobivali zavarovanci strokovno opremljena zdravila. V tem pogledu se je doslej mnogo krešilo.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno, deževno vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 21, v Sarajevu 19, v Beogradu 18, v Skoplju 16, v Ljubljani 11, v Zagrebu 10, v Mariboru 9, v Rogaški Slatini 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752,6, temperatura je znašala 8.

— Osumljeni, da so ubili očeta. V vasi Jelsa blizu Karlovca je pred 10 dnevi brez sledu izginil 53letni trgovec Tomo Ivka. Oblasti so osumile njegove sivoce, da so ga umorili in vrgli njegovo truplo v Kolpo. Zločin spominja na znani zločin Trulovih v Karlovcu. Tudi trgovčeva služkinja pravi, da so domači gospodarji umorili.

Iz Ljubljane

—lj Hude preglednice jim je delala de-roča Ljubljanka pri ustju Gradašice, kjer so pred dežjem zbetonirali del opornega zidovja. Voda je butala ob zidovje z vso silo in bila je velika nevarnost, da ga spodkoplje. Tuhtali so, kako bi ugnali divji element in končno so sklenili postaviti v vodo oviro, ki bi se ob nji nekoliko ubila sila vode. In res so postavili v strujo posebno trinožno stojalo, ki so ga zasidrali na bregu, da se ob njem lomijo vali. Zdjaj voda ne dere več s takšno silo ob opornem zidovju, ki bo menda obvarovano, saj je upanje, da bo v nekaj dneh upadla.

Tudi zelo razvsemenemu okusu nam je mogoče ugoditi z ogromno zalogo moškega, gamskega in otročjega perila, po neverjetno nizkih cenah. M. Pirnat, Sv. Petra c. 22. in Poljanska c. 1 (Peglezen).

KINO SLOGA

Ljubljanski dvor Telefon 2730

6 KRALJEV SMEHA

Danes premiera!

Szöke Szakall
Otto Wallburg
Ernst Verhees
Tibor Halmai
Felix Bressart
Karl Huzsar Puffy
v sijajni burki

4½ mušketirji

Poleg tega:

1. Micky miška
2. Sportne senzacije in lov za rekordi
3. Najnovejši zvočni tehnik!

Danes ob 16., 19.15 in 21.15

— Duhovni koncert Srbske pravoslavne cerkvene občine v proslavo 700 letnice smrti sv. Save, ki ga bo izvajal mešani zbor Srbskega pevskega društva iz Zagreba pod vodstvom opernega dirigenta g. Gjorgja Vajca, bo imel naslednji program pravoslavni cerkveni pesmi: Bortnjanski: Dostojno, Verbički: Oče naš, Tajčević: Usliknimo. Po tem uvodu bo predaval o sv. Savi pravoslavni metropolit g. Dositej. Po predavanju sledi koncert: Mokranjac: Tebe Boga hvalim, O kako bezzakono, Tajčević: Psalm 96, Grječanjinov: Iže heruvini, Tajčević: Jedini svet, Pričasnó, Gospodi usliši, Mokranjac: Njst svjat, Dusi i duši, Grječanjinov: Vosklicnite Gospodevi. — Vstopnice se dode v trafikih, Tyrševa 12, po naslednjih cenah: sedeži po 15.—, 12.—, 10.— in 8.—, balkonski sedeži 10.—, stojšče 5.—, dijaki 3.— Din. Koncert se bo vršil 2. novembra v dvorani Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, Bleiweisova 28, in bo začel ob 8.30 zvečer.

—lj Konzul Češkoslovaške republike v Ljubljani bo sprejemal na dan državnega praznika v ponedeljek 28. t. m. prijatelje češkoslovaške republike ter češkoslovaške državljane od 12½ do 14. ure, Erjavčeva cesta 21/I.

—lj Obrtniki se pripravljajo na obrtniški teden. Obrtniško društvo v Ljubljani namerava prirediti med letošnjim obrtniškim tednom (2. do 8. decembra) možno revijo, ki naj bo demonstracija našega obrtništva proti uvažanju izdelkov, ki jih lahko izdelujemo že doma. Moderna revija bo prirejena v večjem obsegu in po zamisli prirediteljev bo prekosila vse dosedanje naše modne revije. Sodelovalo bo mnogo modnih salonov, šivilj in krojačev. Prireditelji žele, da bi se revije udeležili tudi obrtniki in obrtnice, ki sicer nimajo prilike pokazati svojih zmožnosti, zato bodo zastopane vse trdnice z enakim številom modelov. Prireditveni odbor je povabil k sodelovanju tudi čevljarje, a njihova organizacija sploh ni odgovorila na povabilo. Na sročnji seji prireditelne odbora, ki je bila predvsem namenjena novinarjem, da se informirajo o prireditvi, namenjeni samo koristim stanu brez vsake politične tendence, je predsednik g. Rebek obžaloval, da se seje niso udeležili tudi čevljarji in zastopniki »Slovenca«. Sročni so sklenili, da bo revija v Trgovskem domu. Režiral jo bo režiser F. Delak. Sodeloval pa bo tudi arhitekt Mešar.

—lj Ribji trg je bil danes še dovolj dober, bro založen v primeri z neugodnim vremenom za ribolov. Ljudje pa zdaj tudi ne

pogrešajo posebno rib, ker se postijo brez njih. Posebno malo je bilo morskih rib, ker je ob južnem vremenu najslabši ribolov na morju. Največ je bilo sardelic, ki so jih prodajali po 16 Din. Le nekaj kilo. gramov je bilo tuna, ki je po 28 Din. Prav tako malo je bilo zlatice (po 40 Din) cip-ljev (27 in sip (24 Din). Nekaj ščuk je bilo zelo poceni kakor že zadnjič, in sicer po 10 do 12 Din, druge so pa bile po stalni ceni, po 20 do 22 Din kg. Rečne ribe se niso podražile zaradi slabega ribolova.

—lj Vrtinec je francoski vefilm ki bo za Ljubljano prava senzacija. Ta film se je v Zagrebu predvajal 14 dni v Beogradu celo 21 dni. V Zagrebu in Beogradu so bile skoro vse predstave razprodane.

—lj II. simfonijni koncert Ljubljanske filharmonije, ki bo 28. t. m. v Uniozu za češkoslovaški narodni praznik pod vodstvom dirigenta L. Matičiča, prinaša v svojem sporedu dvoje zanimivosti in to: Šostakovičovo simfonijo op. 10 v 4 stavkih in Osterčev »Passaglia in koral«. Dva modernista ki pa sta vendar vsak svet zase. Predprodaja vstopnic je pri blagajni kina Unioza dnevno od 11—12

KINO UNION

TELEFON ŠT. 22-21

Po dolgem času Trenkerjev film!

To pot najboljši, največji, najlepši!

LUIS TRENKER

MARIJA ANDERGAST

Izgulbljeni sin

Film poln čudovitih prizorov iz zasneženih gora, zimske turisticke, iz ameriškega življenja in iz tirolskih vasi. Bela opojnost, tovarništvo, drzen pogum, Amerika, domovina.

Ne zamudite!

Rezervirajte vstopnice.

Predstave ob 16., 19.15, 21.15 uri.

Predprodaja vstopnic od 11 — 12.30 in od 15. ure dalje.

—lj France Kralj razstavlja v Jakopičevem paviljonu arhitekturno kiparsvo in oljate slike. Odprto dnevno od 9 — 6 ure, ob sredo, sobotah, nedeljah in praznikih od 9 ure zvečer.

—lj Ustanove mesta Ljubljane za dijake tehnične srednje šole v Ljubljani so razpisane, in sicer šest mest za učence višjih oddelkov in štiri mesta za učence nižjih oddelkov te šole, v iznosu po 1000 Din (en tisoč dinarjev) na leto. Nadalje je razpisana ustanova dr. Franceta Kosmerlja odvjetnika in univerzitetnega profesorja v Čikagu, za slušatelje višjih oddelkov tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku 3. 000 Din letno. Natančni pogoji so razvidni iz »Razpisov na občinski deski in v veži tehnične srednje šole. Mestno poglavarstvo.

—lj Film ZKD. Jutri ob 14.15 predvaja ZKD vefilm »Pastir Kostja«. Vsi se še dobro spominjate slovitega vefilma, v njem je samo veselje, smeh, gošča. Razen tega pa: Kdor podpira ZKD, podpira prosveto na deželi, ker vse denar od predstave ZKD gre za prosep podeželskih knjižnic. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 dinarjev.

—lj Sestanek vseh hišnih posestnikov v Spodnji Šiški. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani bo priredilo nadaljnji sestanek posestnikov novih in starih hiš v soboto, dne 26. oktobra t. l. ob 8. zvečer. V Spodnji Šiški, v restavraciji »Gorenjski kolodvor« na Medvedovi cesti št. 8. Na sestanku bo predaval predsednik Frelih Ivan o napravi davčnih prijav za zgradarino ter o raznih drugih davčnih in stanovskih zadevah. Vabljeni so vsi posestniki iz tega mestnega okraja.

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek 3.- Din

Najmanjši znesek 8 Din

TRGOVSKA LOKALA V KRAJNJU se oddata v najem; eden na glavnem trgu, najpomembnejša Prešernova cesta, drugi v predmestju Kranja, cesta na Golnik, za trgovino v deželni pridelki, mlinski izdelki, špecerijo ali drugo obrt, oba radi oddelive po nizki ceni. Pojmasila daje lastnik Franc Majdič, industrijski mlin Vir — Domžale. 3015.

HUBERTUS

moški in damski nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, trenčkot impregniran 145 Din, 420 Din, pumparice od Din 48.— naprej dobite pri Preskerju, Sv. Petra c. št. 14 74

Sveče najfinejše norveške

RIBJE OLJE

iz lekarne

DR. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebam.

KUPIM

Najmanjši znesek 8 Din

Beseda 50 par. davek 3.- Din

KUPIM dve rabljeni Lutzovi peči z aložen v belosti. Naslov v upravi. 3028.

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21—24
Danes premiera **ADOLF WOHLBRÜCK — LIANE HAID**
B. A. Robert — Theo Lingen V VESELI OPERETI
NE BOJ SE LJUBEZNI
... Predstave ob 4., 7.15 in 9.15 uri. ...
BOGATO DOPOLNILO. Predprodaja od 11. do pol 13. ure.

Zdravstvene zadruge na podeželju

Dr. B. Pirc o pomenu zdravstvenih zadrug, ki jih pri nas še ni

Ljubljana, 24. oktobra

Zdravstveno stanje našega ljudstva ni baš na visoki stopnji. Sicer radi naglašamo, da je marsikje še slabše, ter da naša banovina prednjači tudi v tem pogledu. Pogost izbruh epidemij v naših krajih pač kaže, da zdravstvene razmere na našem podeželju niso idealne. Pogosto nekateri obsojajo ljudstvo, ker se izogiblje zdravnikov, in trde, da je še vedno zaostalost. Pozabijo namreč upoštevati socijalni moment. Ljudstvo se ne brani zdravnikov toliko zaradi zaostalosti, kolikor zaradi revščine. In to bi morali upoštevati predvsem vsi, ki odločajo pri organizaciji zdravstvenih služb. Kaj pomagajo vsa lepa gesla in najmodernejske metode zdravljenja, če ljudstvo ne more kupovati dragih zdravil in če si ne more preskrbeti niti receptov za nje!

V zadnji številki »Zdravja«, poljudnega zdravstvenega lista, se je tega vprašanja dotaknil dr. Pirc. Veseliti nas mora, da so se naši mladi zdravniki začeli odločno zavzemati za socijalno zdravstveno službo in da bode vest tistih, ki bi morali storiti mnogo več tudi za zboljšanje zdravstvenih razmer na deželi. Dr. Pirc govori o pomenu zdravstvenih zadrug, ki jih pri nas še ni. Te zadrug pomenijo prav za prav le samopomoč ljudstva. Kdor ve, v kakšne zagate so prišli kmetje zaradi raznih gospodarskih zadrug, nima posebnega zaupanja tudi v zdravstvene zadrug, zlasti se, če se zaveda, da dandanes kmet nima denarja niti za sol, kaj šele, da bi z visokimi zadrugnimi deleži ustanavljal zadrug. S tem pa ne nameravamo lepe zamisliti kratkoma pokopati, še celo naglasiti je treba, da ljudstvo ne more pričakovati pomoči od zgoraj ter da je najzanesljivejša pomoč samopomoč.

Pisec pravi, da higijski zavodi ne morejo prevzeti vseh nalog, ki jih zahteva socijalno zdravstvo, posebno še, ker so morali celo skrajšati svoje delovanje zaradi nizkih dotalcij. Prazno bi bilo torej upanje, da bo država pomagala. Toda silno težko bi bilo dovedati kmetom, kako važno bi bilo, če bi si ustanovili zdravstvene zadrug. To je navidez brezposlen pomislek, a ga je vseeno treba upoštevati. Podeželski ljudje sploh nečejo misliti na bolezen, dokler so zdravi in nekateri mislijo, da ne bodo nikdar zboleli. Če bi tem ljudem priporočali, naj ustanovijo zdravstveno zadrugo, bi se nam smejala. Kdor je bolan, pa naj plačuje zdravnika, meni ga ni treba; bi nam odgovorjaili. Ali pa bi se izgovarjali, da bodo zdravnika plačevali samo tedaj, če ga bo, do pač mogli, ko ga bodo potrebovali in

da jim ne pade niti v glavo, da bi ga plačevali stalno. Na te ugovore mora biti pripravljen vsak, ki bi rad propagiral idejo ustanavljanja zdravstvenih zadrug.

Razumnim ljudem ne bo tako težko dovedati, kako velike koristi bi jim prinesla zdravstvena zadruga. Ako bi zadruga štela več članov, bi bili prispevki za njo majhni in bi se zadrugniki lahko zavrili zelo poceni. Imeli bi tudi svojega lekarnika, ki bi dobival zdravila tretjino cene, kar je še posebno važno. Zdravnik bi bil vedno pri rokah in bolnikom bi ne bilo treba hoditi v oddaljene kraje. Zadrugni zdravnik pa pomaga tudi ljudem v splošnem v zdravstvenih zadevah, obiskuje jih tudi, ko so zdravi. Svetuje jim, kako se treba ravnati z otroki, kako se naj uredi stanovanje, kako se naj zida, kje bi bilo treba kopati vodnjake itd. Posebno važno pa je, da se pod okriljem zdravstvenih zadrug lahko smutjejo tudi veterinarski odseki. Živinozdravnik pogosto pogreša, jo na deželi še bolj kakor zdravnik. Ako bi bilo na našem podeželju toliko zdravstvenih zadrug, kolikor je raznih drugih, bi bilo zdravstveno stanje našega ljudstva mnogo višji stopnji.

In če že resno razmišljamo o ustanavljanju zdravstvenih zadrug, ne smemo zavede odložiti samo zaradi gnotne strani. Če pomislimo, koliko raznih domov je zgradilo podeželje, da so si mnoge vasi zgradile šole, velike cerkve in celo kolo. dvorska poslopja, se nam vsiljuje vprašanje, zakaj bi ne mogli začeti ustanavljanja zdravstvenih zadrug, ki so vendar najpotrebnejše. In če je bil kdaj kdo upravičen prositi odnoso zahtevati podporo za gradnjo tega ali onega doma na deželi, bi bil nedvomno tudi ljudje, ki bi se potegovali za gradnjo zdravstvenih domov. Za kaj vse razmetavamo denar, pa bi ne mogli žrtvovati nekaj dinarčkov za najpo-trebnejše!

Začeti je treba delati. Inteligenca je dolžna pomagati ljudstvu, če ne z drugim, vsaj z nasveti. Ni ljudstvo zaradi inteligence, temveč ona je za to, da služi ljudstvu. To spoznanje bo moralo prodrati tudi pri nas. Inteligenca bo morala pogledati tudi nekoliko kaj se godi zunaj kavarniškega in gostilniškega ozračja. Vsaj to bi morala vedeti, da bo propadla sama, če bo propadlo zapuščeno ljudstvo.

Kakršna hči, taka mati. Znani pisatelj Franz Molnar pripoveduje: Po hudem prepiru se je mlada žena odločila zapustiti moža in vrniti se k materi. Doma najde svojega očeta. — Moj mož je surovina — pravi vsa objokana, — in zelo sem sklenila vrniti se k materi. Oče ji pa odgovori. — Ze prav, toda tvoja mati se je tudi davi vrnila k svoji materi.

PRINAŠAMO VELIKO IZBIRO BLAGA ZA DAMSKE PLAŠČE IN OBLEKE. RADI OGROMNE ZALOGJE JEMLEMO V RAČUN TUDI KNJIZICE MESTNE HRANILNICE IN LJUDSKE POSOJILNICE.

A. & E. SKABERNE
Ljubljana

Makulaturni papir

proda

»Prava „Slovenskega Naroda“,

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Prenovljena „Mam'zelle Nitouche“

Razgovor z režiserjem g. B. Kreftom o prenovljeni operi, ki jo v pripravi jutri v operi

Ljubljana, 25. oktobra. Opereta oziroma muzikalna komedija „Mam'zelle Nitouche“ je stara že nad 50 let, vendar se vedno ni izgubila iz repertoarja gledališč. Libreto je bil napisan v dobri, ko je bila gledališka umetnost na razmeroma nizki stopnji in ko še niso imeli tehničnih pripomočkov, kakor jih imamo danes. Da bi bolj odgovarjala sodobnemu duhu, so jo mnogi režiserji predelali, da bi zbrisali nekatere neverjetnosti, ki so bile v originalu — zaradi tehnične neprožnosti takratnega gledališča — skoro nujne. Komedija „Mam'zelle Nitouche“ zahteva namreč precejšnje spremembe prizorišč in je zato kot nalašč ustvarjena za krožni oder, na katerem se da opereta vprijeti v čisto drugem tempu kakor nekdanj. Tudi pri nas so posegli po prenovljenju. Pesnik Mile Klopčič je oskrbel popolnoma nov in priznati je treba, krasen prevod, režiser Bratko Kreft pa je posegel v tehnično stran. Najbolje je, da prepustimo kar njemu besedo.

Original ima 4 slike. Po vsebini in stilu je „Mam'zelle Nitouche“ za naše pojme sicer pristrano, toda močno naivno in mestoma nekoliko okorno delo. Da bi komedijo približala današnjemu čustvovanju in vsaj nekoliko odpravila nekatere okornosti, je bila v prvi vrsti potrebna dramatična predelava. Pri tem se je pazilo, da se ni v ničemer izneverilo originalu. Čeprav sem iz prvotnih slik napravil 15 in vpeljal 2 medigre, zaradi teh predelav ni morda Mam'zelle Nitouche postala modna, na revijalni opereti, kajti številnost prizorov ni bistvena lastnost revijalne opere, kakor tudi Shakespeare ni revijalni dramatik čeravno v svojih dramah tako pogosto menja prizore. Res sem pripisal nekaj malenkostnih prizorov, ki pa bi jih libretista gotovo sama napisala. Če bi imela na razpolago vrtilni oder v tem smislu je tudi dirigent Troha priredil muzikalni part.

Povsem nova je inscenacija. Zamisel je izšla iz naivnosti in pristranosti za muzikalne komedije. Pred očmi so mi bile le sene hiše in figure, s katerimi se igrajo otroci. Vse so lepe, strehe rdeče, stene bele ali rumene, vse prijetno in gladko, kakor je libretto to komedije prijeten in čist brez vsake vrzeli življenjske problematike. Ta igra je v resnici daleč od resničnosti življenja. Zato sem jo postavil v okolje lepih kulis, ki jih je na oder samo toliko kolikor so za oznako prostora potrebne, vse drugo si pa mora gledalec sam v duhu predstavljati. Krožna plošča je vso igro s tremi fiksnimi stenami razdeljena v 3 segmente, ki predstavljajo razna prizorišča. To omogoča hitro spremembo in skoraj neprekinjen tempo v igri. Priznam, da je marsikatera situacija komedije neverjetnost, se ostala v komediji, toda te neverjetnosti so pri tej igri potrebne in so zrefinirane tako, da ne motijo, temveč da zabavajo. Ko n. pr. deniza in Celestina ne moreta nikamor drugam zbežati, se odpru orgle in ju skrijejo. Prav tako je z dvema lesenima koma, njema v naravni velikosti, ki se premikata skupno s ploščo, ko se deniza z njima odpelje. Sploh bo vrtilni oder to pot prav za prav v slovenskem gledališču prvič služil svoji svrhi: hitremu spreminjanju

prizorišča in ponazoritvi gibanja. Vrtilna plošča je bila v ta namen izpopolnjena in se vrtil sedaj v obe smeri po sistemu brez končne vrvi. Reparaturo sta oskrbeti tvrdki Vilman in Škarar.

Kar se tiče vsebine, so vse dvoumnosti izpadle, zlasti pasamovoljni vpetki igralcev, ki jih v originalu ni. Tudi baletne točke so ostale iste in se v tem pogledu nisem držal zagrebške predelave, ki je s pesnimi nastopi geršlov povzročila, da se je predstava preveč zavlekla. Vse inšcenacije je oskrbel scenograf inž. Franc.

Pri zasledbi sem hotel poudariti komedijski element in sem si zato izposodil nekatere člane naše drame. Ga. Polonica Juvanova kreira predstojnico samostana. Bratina ravatelj, Plut pa vojaka Lorio. V vlogi Nitouche bo nastopila mlada igralka in pevka gđc. Igličeva, pri eni prihodnjih repriz pa gđc. Smerkoljeva. V vlogi prebrisane organista Celestina bo Peček pokazal novo stopnjo svoje igralške izpopolnitve. Tenorist Franci je letos zelo napredoval in se bo predstavil v vlogi poročnika. Majorja igra Zupan, Koro pa Španova.

Dan mladine v šentjurju ob Taboru

Prva zmagovita pot ljubljanskih mladih harmonikarjev

Ljubljana, 25. oktobra. Preteklo nedeljo je šentjurski del Savinjske doline (ob Taboru) doživel praznik, ki je bil v pravem pomenu besede dan mladine. V ranih jutranjih urah, ko je ležala še tema nad mestom, se je z avtobusom odpravil prvi na koncertno turnejo zbor „Ljubljanskih mladih harmonikarjev“ pod vodstvom odličnega glasbenega pedagoga prof. Pavla Rančigaja v šentjurski ob Taboru, kjer je nastopil dopoldne v Katoliškem domu. V Prekoni pa popoldne v Gosliškem domu. Hkrati žanim je nastopil združeni mešani mladinski pevski zbor iz šentjurske Prekone in Čepeli nad 60 deklet in dečkov tako, da je bilo vsaj izvajalec poleg šeststih harmonikarjev starih violonistov in enega klavirista preko 80 šentjurskih mladih. V Prekoni so bili vedeli, da jih čaka redok koncert, saj se imenujejo pripravljeni. V šentjurski in v Prekoni so ljubljanski mladi harmonikarji nastopili s solistično in s celotnim zborom. In ko je malo po osmi uri zjutraj avtobus privozil pred šentjursko cerkev, jih je urova viharno sprejela množica praznično obložene mladine. Taboru se je ležila in pa bil anešni poudarjen v Prekoni. Koncert je bil že do splošne vstaje celotno krasno nastopilo do polnočnega koncerta. Mlad ljubljanski godci so na obeh krajih obšli s celotnimi šentjurskimi in prekonjskimi mladimi in tamkajšnja mladina jih je pozdravila z redko prijaznostjo.

V šentjurski in Prekoni sta bili dvorani napolni mladi. Len dokaz, kako si naš narod želi polnohodni koncerti, kako radi živijo čas in trud za lepoto, zlasti pa še, da dovažajo mladih iz tujine in v celotno. A to mladina ljubljanskih godcev in savinjski mešani mladinski zbor sta v polni meri izkazala, da sta tega vredna. Zlasti je presenečilo veliko prekonjsko bogastvo savinjske mladine. Zbor, ki so ga pripravili prof. Rančigaj in tak, da ga moremo mirne vesti pozdraviti tudi slišno sveto in izbrani publici.

Oba zbora, mali ljubljanski harmonikarji in pevski, sta se odlično skladala. Junak dneva je bil polnoletni harmonikarček Bahar Franc, ki so mu je drobna glavica, črna videla iznad velike kronatne harmonike — a je kljub svoji nežni detinjski starosti igral tako, kakor bi se bil a harmoniko rodil. Sedemletni Čekada Andrej in osemletni Paté Milan nista žela skoraj nič manjši priznanje, če zlasti prv. Od starejših je pa po eleganciji svoje igre in doživljanju enakih leti Kosec Pavel mnogo občudljivejši talent. Na svojem velikem kronatnem instrumentu res močler, ki gre v globino in si ne prizadeva po zunanjem efektu. Niemu sledi Jeran Branko, ki je tehnično odličen a mu je vsekakor preveč za zunanji videz, ter moč skupnostno doživljanje zbora. Slednji je

Predrznost ameriških banditov

Američani so sicer prohibicijo odpravili, toda gangsterji so ostali in zaman je vsa borba policije proti tihotapskim in zločinskim tolpom. V New Yorku strahujejo vse mesto in pod njihovo kontrolo je vsa prodaja alkoholnih pijač, zlasti pa piva. Gorje gostilničarju, ki bi odklonil prevzem piva od gangsterske družbe, a gorje tudi konkurenčni družbi, če vtakne svoje prste vmes. Potem so boji in pokolji med gangsterji na dnevnem redu. Kakšne razmere vladajo v New Yorku, pač najboljši dokazuje to, da so samo v zadnjih treh tednih našli ustreljenih in ubitih sedem proslulih gangsterjev. V sredi je pa postal žrtev konkurenčne tolpe eden najdržnejših tolpovalcev Dutch Schultz. Sedel je v družbi dveh pajdašev v zakotni beznici, ko jih je nenadoma obkrožila konkurenčna tolpa. Zaregljale so strojnice, Schultz in oba tovariša so se mrtvo ranjeni zgrudili. Oba bouda sta kmalu po prevozu v bolnico umrli. Schultz se pa še bori s smrtjo.

Schultz je imel v New Yorku skoraj neomejeno oblast, pod njegovo kontrolo je bila vsa prodaja piva. Na vesti je imel več umorov in bil je zlasti gangster iz juž. prohibicije, ki se je zlasti sprotito skrivati pred policijo.

Eno uro po napadu Schultz in tovarišev so zopet rešili strojnice. Sredi Broadwaya na najbolj prometnem kraju sta bila v neki hišnici ustreljena dva žena Schultzove tope.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

Lord Ponsonby umrl

Kako so izginila iz Berlina pisma matere bivšega nemškega cesarja Viljema II.

V nedejo je umrl v Angliji lord Syson, by, znan bolj po imenu lord Ponsonby. Bil je kraljev blaginjak in zaupnik angleške kraljevske rodbine. Pokojni je doživel zanimivo pustolovščino ob smrti matere cesarja Viljema, ki so jo v Nemčiji splošno nazivali »Kaiserin Friedrich«. To je bila hči angleške cesarice Viktorije in soproga nemškega cesarja Friedricha III. Bilo je leta 1901, »Kaiserin Friedrich« je umirala v Berlinu in njen brat angleški kralj Eduard VII., se je odpravil v Berlin ter vzela s seboj lorda Ponsonbya.

Cesarica si je izprosil, da bi smela govoriti z lordom Ponsonbyjem med štirimi očmi. — Rada bi vam nekaj povedala, — je dejala. — Želim, da prevzamete skrb za moja pisma in da jih vzamete s seboj v Anglijo. Ob eni pomoči je lord Ponsonby dobil cesarčina pisma. Zadeva je morala ostati strogo tajna. — Nočem, — je dejala cesarica, — da bi kdo kaj zvedel o tem, da so bila pisma odnesena in zlasti Willy (cesar Viljem) jih ne sme dobiti, niti zvedeti, da jih imate.

Ponsonby je bil zelo presenečen, ko je opazil, da so prinesli sluge namestu svežnjaja pisma kar dva zaboja polna korespondence in mu jo postavili v spalnico. Ponsonby je dal na en zaboj napisati: »Knjige«, na drugi pa »Porcelan, pozor ne

premetavati«. Čez nekaj ur so oba zaboja poslali v Anglijo. Cesarica je čez nekaj mesecev umrla.

Takoj po njeni smrti je cesar Viljem odredil, naj pošljejo cesarčina pisma, ki jih pa seveda niso mogli najti. Pisma so bila izgubljena in celih 27 let so ostala last lorda Ponsonbya. Objavil jih je šele leta 1926 kot odgovor znanemu pisatelju Ludwigu, ki je v svoji knjigi o cesarju Viljemu II. netočno pisal o njegovi materi. Izvečki iz pisem so bili objavljeni v angleškem listu »Daily Telegraph«. Ponsonby je dobil takrat pismo od Viljema iz njegovega holandskega izgnanstva v katerem se biviši nemški cesar zelo razburja, da so prišla pisma njegove soproge v tuje roke. Povod za njegovo razburjenje se nam najlepše pokaže iz pisma, ki ga je pisala cesarica svoji materi kraljici Viktoriji. V njem pravi:

»Pošiljam ti tudi izrezek iz novin o nesrečnem govoru mojega revška W. (razume se cesar Viljem). Sama sebi se zdim kakor stara kolkja, ki je namestu piščancev izvalila mlade raze in jih gleda kako plavajo od nje. Samo raze znajo plavati in strah uboge kolkje je odvzel. Zdi se mi, da tam kjer se angeli boje hoditi, on (razume se cesar Viljem) vltomi vrata.

Švicar o koroških Slovencih

Trbovlje, 23. oktobra

Pred meseci je naš list objavil zanimivo pismo švicarja Bergerja o položaju koroških Slovencev, ki je vzbudilo v naši javnosti veliko zanimanje. Pismo je bilo oddano v Aachenu in naslovljeno na Legijo koroških borcev v Trbovljah. Te dni pa je prejel glavno poverjenstvo Legije koroških borcev v Ljubljani o tej predmetu vprašujoče pismo, ki ga je napisal švicar Emil Nett. To pismo je datirano z 10. oktobrom in oddano v Ljubljani. Radi aktualnosti in zanimivosti objavljamo tudi to pismo v prevodu, da bo javnost spoznala, kako gledajo pravilno, ni švicarji na težak položaj naših rojakov onstran Karavank in kako si zamisljajo mu od pomoči. Pismo se v prevodu glasi:

Prejmite kot reprezentant Legije koroških borcev od podpisane švicarskega državljanja naslednje vrstice. Kot iskren prijatelj jugoslovenskega naroda izražam ob 15. obletnici vas tako tragičnega plebiscita sledečo željo:

Skušajte z vsemi sredstvi vašo vlado pripraviti do tega, da zapre vse nemške šole v Jugoslaviji vse do tlej, dokler Avstrija na Koroškem za Slovence ne bo otvorila šol v njihovem materinem jeziku.

Le tako boste sedanje sovsemistične vladodržave v Avstriji prisilili, da ustavijo nasilje in germanizacijo.

Zato imate moč in moralno pravico, napram vašim rojakom v Avstriji pa celo moralno dolžnost.

Toliko o priliki mojega odhoda iz vaše lepe dežele. — Pripominjam, da sem manjšinsko vprašanje temeljito proučeval, sem mnogo sveta prepotoval, toda reči moram, da tako kulantnega ravnanja z narodnimi manjšinami, kakor v Jugoslaviji (razen v Švici) nikjer nisem našel, nasprotno pa tudi nikjer nisem videl takega.

Z Avstrijo morate to vprašanje sami urediti; kakor sem vam danes opisal. Kar se pa tiče Nemčije, vaš narod na tem ni tangiran. — Emil Nett s. r.

Očitki so sicer precej trpki, toda resnični. Mi smo vajeni vedno božati z rokami, dočim nas in naš bedni narod onstran me bijejo s pestmi. Treba bi bilo le uveljaviti načelo: kakor vi tam našim, tako mi tu vašim, pa bi bila vsa taka in enaka preveč vprašanja kmalu rešena in bi tuje ne imeli prilike nam metati po 15

Kako se pridobiva kaviar

Kaviar je tudi zdravilo, ker je koncentrirana, lahko prebavljiva hrana. Zato ga zdravniki pripisujejo zlasti rekonvalescentom. Najboljši je iz Rusije izvirajoči črni kaviar, nemški in ameriški je znatno dražji. Če hočemo dobiti dober kaviar, moramo ujeti pravi trenutek zrelosti ribjih iker. Ikra mora biti sveža. Ribič takoj spozna, če je primerno stara. Če ujamejo ribo hudo ranjeno ali mrtvo, je kaviar iz njenih iker slabši. Ikre je treba vzeti ribi takoj, ko je ubijemo, še predno odtrpejo njene mišice. In takoj je tudi treba ikre očistiti, kar delajo tako, da jih tro na sito in pri tem padajo skozi sito čista jajčeca, ki jih potem nasole ali namočijo v slani vodi.

Sveži kaviar je najdražji. Sveže ikre nasole v kadeh in ta kaviar se imenuje malo-sol. Če jih posole bolj, se imenuje kaviar »zernistaja ikra«. Posojeno ikro mešajo pol drugo uro z leseno žlico, potem pa napolnijo z njo pločevinaste škatlice. Ta kaviar se drži samo pri toploti pod 0 stopinj C in zato le redko pride iz Rusije. Izvaž se takozvani varšavski kaviar. Tu namočijo ikre 5 minut v koncentrirani solni raztopini, potem raztopino odlijajo, kaviar pa spravijo v pločevinaste škatlice ali v lipove sodčke. Trejta vrsta je tako zvana »pajusnaja ikra«. Obušene ikre položijo za 25 minut v 25% raztopino kuhinjske soli, potem raztopino odlijajo in ikre počasi pasirajo. Ta kaviar je najboljši.

Samomor v policijskem zaporu

Ptuj, 25. oktobra

V policijskih zaporih si je končal v četrtek dopoldne je življenje 30-letni brezposeln delavec Krapšja Franc iz Krčevine pri Ptuj. Istega dne dopoldne so ga prignali orožniki iz Pragerskega radi tatvin. Krapšja je bil že večkrat predkaznovan radi tatvin in je imel tudi prepovedan povratek v mesto. Ko je kmalu potem, ko so ga vtaknili v zapor, prišel orožniki narednik g. Potočnik, da bi ga zaslišal, se glede neke druge tatvine, so odprli zapor ter opazili, da je Krapšja mrtov.

Obesil se je na konec vrvice, ki so jo takoj prerezali ter poklicali zdravnika g. dr. Vrečka, ki pa se je več kot pol ure zaman trudil, da bi ga iztrgal smrti. Ugotovili je smrt. Pokojni si je že enkrat preje hotel vzeti življenje in je zavzvil precejšnjo količino mišnice.

Na noge mu nataknejo španske čevlje, kri mu iztisnejo izpod nohtov, z razbeljenimi kleščami ga bomo žgali. Ze zdaj so se veselili na trgu stanujoči veljaki, da bo žid sam svečano sežgal in svojim prijateljem so obetali mesta pri oknih. Škoda le, da je mogel samo en način usmrtitve. Morali bi ga obnem obesiti, mu polomiti kosti na kolenih, ga razčetraviti in sežgati.

Najstarejši med mestnimi svetniki je bil Kristof Adam Schertlin, ki je bil svoj čas ustanovil tovarno v Urachu in je živel zdaj na svojem patricijskem domu v Esslingenu. Videl je, kako njegovo imeje polagoma, toda neizbežno propada, videl je, kako pada v roke židu, kako padajo njegovi sinovi vedno globlje. Bilo mu je že precej nad 70 let. To je bila zanj divja in nepričakovana radost pred smrtjo. Globoko iz prsi je črpal uničujoče besede proti židovski podlosti, pljuval je pred občinskim svetom v obraz človeku, ki žal ni bil navzoč, visoko je nosil veliko plekasto glavo in hodil je trdnih korakov po ulicah mesta, s palico je udarjal krepko ob tla, kakor da prebada z njo sovražnika njegova koščena roka je krepko stiskala njeno zlatno glavico.

Kupiti domače blago!

Lion Feuchtwanger:

Žid Süs

Roman

Tako je pripovedoval Gasper Dieterle, ko je poganjal po grlu svoj zadnji denar. Povedal je to večkrat in vedno več ljudi ga je poslušalo. In poslušali so ga vedno raje, vedno večja je bila napetost in razburjenje pivev, vsi so silili v usta, ki so mu prihajale iz smrdljivih mož, z gniliimi zobmi pod zmuršenimi brki te strašne besede.

Potem so pa našli med kupom gnoja obrezano truplo, ki so ga bili že načeli prašiči. Na netopirjih krilih, ovita s fantastičnimi grozotami, se je raznesla vest o zločinu po mestu. Ljudje so hiteli skupaj, po hišah in ulicah je obstalo vse delo, vrata so zaprli in sklicili posvet. Strah in groza! Žid je krvoločno mučil nedolžnega krščanskega otroka njegovo kri je pomešal z velikonočno maceso, obrezano truplo pa vzgel prašičem. Tako daleč je privlekel židovsko gospodarstvo württemberskega vojvode, da je bil storien ta podli umor v svobodnem mestu Esslingenu v sramoto in ponižanje vsega švabskega kraja.

Po mestu silno razburjenje. Po štiridesetih letih, že celih štirideset let ni bil v rimski državi storien tako gnusen zločin. Taki primeri so bili znani samo še iz knjig. V tem kraju se ni pripetilo kaj takega že od ravensburškega umora otrok. Oh, kako modri so bili predniki, da so izgnali žide iz eselinskega okraja. Od časa zavrnika Salomona iz Hechingena ni bilo več dovoljeno, da bi žid kužil čisti zrak dobrega mesa s svojim volčjim staradom. Ko je zahteval cesar davek od židov, so mu mogli ponosno in samozavestno odgovoriti, da med stenami njihovega mesta že dvesto let ni bilo nobenega žida. Zdaj je poklical vojvoda, ta Herod in krivoverec, v deželo te volkove in podle morilce, ki so prežali na nedolžne krščanske otroke in jim puščali kri. Matere so plašno stražile svoje otroke. Ljudje so pripovedovali vedno strahotnejše podrobnosti. Kar se je pripetilo danes tujemu otroku, se lahko pripeti jutri njihovu lastnemu. Dolgo bodo preplašeni črvički bežali pred vsakim tujcem, mučile jih bodo strašno sanje o krvi, nožih in divjih brkih.

Žid Jechešek Seligmann Freudenthal je pa hodil ta čas po trgovskih opravkih po predmestju. Aretirali so ga baš v hipu, ko je ponižno in vztrajno iz-

terjal denar od trdovratnega dožnika. Niti sanjalo se mu ni, za kaj gre in neprestano je zatrjeval, da se prejšnji dan ni prepiral z Dieterlem, niti s kom drugim, da sploh ni odprl ust. Bilo je namreč priljubljeno orožje proti židovskim pritepencem, da so jih z besedo in dejanjem izivljali odgovoru, potem so jih pa dali aretirati, češ, da so predrzno žalili Krista in krščansko vero. Toda birči so ga bili po ustih, zgrabili so ga in zvezali. Zunaj je čakala na Kočnega, drhtčega, prestrašenega moža razjarjena množica. Videl je sto in sto dvignjenih pesti in srditih obrazov. Blao in kamenje je letelo nani pobili so ga ra tla, povalili, opljuvali, mu pulili lase in brado. Nesrečnež je bil neprestano prizadeval prepričati razjarjeno množico, da je nedolžen. Stokal je pod udarci, iz ust mu je tekla krvava slina, pa je vedno znova ponavljal, da se ni z nikomur prepiral, da sploh ni odprl ust. Šele iz krivok neke žene, ki ga je neprestano suvala z vretenom v bok, je spoznal, česa ga dolže, in omedlel je. Onesvečenega so odnesli v ječo.

Sveda je zavladalo med visokimi spodaj občinskimi svetniki veliko veselje, pa tudi zlobna škodoželjnost židovi podrepniki so krivi tega gnusnega

umora. Zdaj jim pa že pokažejo, kaj vse bodo morali preklecati. Zdaj jo lahko končno zagodejo vojvodi in njegovim židom. Mar nimajo z njimi neprestanih preprirov in težav? Vojvodovi divji prašiči, jeleni in druga zverja jim pokončava polja, ta nesramni krivoverci se pa še pritožujejo, da so prebivalci Esslingena divji lovci — da. Kako pa naj si drugače pomagajo do svojih pravic? In mar ne godrnja neprestano, da so njihove ceste slabe in da ne izpolnjujejo pogodbe? Oho, velemožni gospodje, kaj pa je luknja na cesti proti tako gnusnemu umoru? Tudi glede regulacije Nečkara se z njim ne morejo sporazumeti. Mar ni zastavil celo dohodkov eselinske bolnice? Kaj pa šele njegov žid, ta drzni škodljivec in lopov! Seveda, mesto je preklekalo pogodbo z vojvodo o medsebojni obrambi, toda samo pro forma in da bi si izsililo izvestne olajšave. Toda ta ušivi žid nastopa tako, kakor da jemlje to resno. S prebivalci Esslingena postopa kakor z drugimi tujci, kakor da res ni pogodbe o vzajemni obrambi. Irganja jih in jim mace polena pod noge na vseh straneh. Vsake ga veljaka je pripravil že ob več tisoč dolarjev. Toda le počakaj, podli žid. Zdaj ti bomo to poplačali! To ti poplačamo na tvojem črnem in prokletem